

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Physicam, siue Scientiam de Corpore naturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

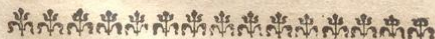
Cap. I. An causa prima cum secundis immediatè concurrat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95236](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95236)

intelligendi; id, quod omnibus denominationibus commune est: subiectum autem intelligendi capax, est solus intellectus: hæc enim duo synonyma sunt: adeoque denominatio intelligentis intrinsecè, & essentialiter intellectum includit: cum ergo bellua intellectu non polleat, sanè denominationem intelligentis suscipere ne diuinitus poterit. Ad secundam probationem probabilius est, creaturam aliquam à Deo assumi posse ad immediatè creandam aliam: quod si id impossibile malis, non ob rationem repugnantia in argumento allatam, sed ob aliquam aliam specialem ideo erit. Ad tertiam probationem: relationes diuinæ, quantumuis immediatè operatiuæ ad extra naturaliter non sint; & is operandi modus nec ab ipsis relationibus, nec à creaturis postuletur; tamen diuinitus, siue miraculose immediatè operari ad extra possunt: haud secus ac omnipotentia Dei, quantumuis naturaliter creatiua quantitatis non sit, & nec omnipotentia quantitatem creare, nec hæc ab illa creari postulet; tamen miraculose omnipotentia quantitatem creare potest, & de facto creat: ceterum hæc potentia, qua relationes diuinæ diuinitus operari immediatè ad extra possunt, obedientialis, siue eleuata dici non potest; eò quod diuinæ relationes nullam causam se nobiliorem respiciant, à qua eleuari, aut cui subiici, & obedire possint.

41.

Vltimò contra vltimam assertionem obiciet; dominium Dei in creaturas, quo iis ad supernaturales actiones uti potest, perfectissimum, & summum est: igitur etiam subiectio creaturarum, qua creatori in immediatè operando supra naturam obedire possunt, perfectissimum, & summa est: ac proinde ea qua maior esse nequit, si creatura quæuis ad certos solum, & definitos effectus supernaturaliter producidos à Deo euehi possit; sanè subiectio creaturæ respectu creatoris non esset summa, & perfectissima, eaque qua maior excogitari non posset. Respondeo, ad perfectionem diuini dominij, & obedientia creaturarum neutiquam attinet id, quod implicat: quare quod Deus eleuare nequeat intellectum ad simul assentiendum, & dissentendum eidem obiecto, nec dominio Dei intellectum, nec huius subiecti, & obedientia quidquam derogat: cum ergo virtus obedientialis immediatè actiua omnium effectuum possibilium contradictionem implicet, ut supra ostensum est: sanè ea nec ad perfectionem diuini dominij in creaturas, nec ad harum obedientiam, & subiectionem pertinere potest.

TRACTATVS VIII.

De causa efficienti increata.

CAPVT PRIMVM.

An causa prima cum secundis immediatè concurrat?

1.

DVRANDVS in 2. dist. 1. q. 5. censet, Deum cum causis secundis ad suos effectus immediatè non concurrere, nec posse; &

atenus ad eos concurrere, quatenus tribuit earum causis esse, & virtutem, per quam eos operentur. Hæc opinio sacris literis parum consona est, ut constat ex Psalm. 138. ibi: *si descendero in infernum, ades; si sumptero penas meas diluculo, & habitauero in extremis maris, etenim illic manus tua deducet me, & tenebit me dextera tua: & ex illo Pauli ad Roman. 11. in ipso viuimus, mouemur, & sumus: & ex illo Isaia 26. omnia opera nostra operatus est in nobis.* Quod autem in sacra pagina testimonia de concursu immediato Dei in omnes omnium creaturarum effectus intelligenda sint, perspicuum est: quia intelligi debent de concursu vero, & proprio, & non improprio, & translatitio: at solus concursus immediatus proculdubio verus, propriusque est: quorum alterum, & alterum ostendimus supra tract. 1. cap. 2. huiusmet libri.

Quamquam autem autoritate penè certum sit, Deum immediatè cum causis secundis concurrere: si tamen rationum momenta spectentur, adeò certum non est: missis aliorum rationibus, quas in præsentia refert, & refellit Arriaga, communem sententiam hac ratione potissimum suadeo. Nulla virtus finita, qualis haud dubie est cuiuscumque creaturæ, se sola potest rem à non esse ad esse transferre: ergo nec immediatè rem vllam se sola producere: atque adeò ad immediatè operandum necessario postulat concursum virtutis simpliciter infinitæ, qualis est ea, qua Deus pollet. Antecedens probatur, quia ad transferendam rem à non esse ad esse requiritur virtus simpliciter infinita: ergo virtus finita, qualis est creaturæ, se sola rem ab esse ad non esse traducere nequit. Rursus hoc antecedens probatur quia non esse hominem v.g. & esse hominem simpliciter infinite distant: at ad hoc, ut aliqua virtus actiua actiuitate sua terminos simpliciter infinite distantes attingat, & rem per actionem ab vno ad alium transferat, simpliciter infinita esse debet. Maior probatur: quia imperfectio non hominis est summa, & simpliciter infinita cum omnis perfectionis essentialiter incapax sit: perfectio vero hominis non est simpliciter infinita, & summa, cum alicuius imperfectionis capax sit: ergo non homo, & homo simpliciter infinite distant: siquidem ad distantiam simpliciter infinitam duorum extremorum satis est, ut vnum extremum sit simpliciter infinitum: ut in Deo, & Angelo cernere est. Tum quia non esse simpliciter hominem, & esse simpliciter hominem habent infinitam simpliciter latitudinem, & extensionem, qua ambiunt, & continent omnia entia tam existentia, quam possibilis; tam creata, quam increata: quæ quidem numero, & perfectione simpliciter infinita sunt: igitur à non homine ad hominem distantia simpliciter infinita est. Minor vero superioris syllogismi perspicua est: quia ut virtus loco motiua, aut impulsiva v.g. rem ab vno spatio ad aliud infinite distans per motionem, aut impulsione transferre possit, debet esse infinita in aliquo genere. & secundum quid: haud secus ac spatia ipsa in genere loci, & secundum infinite distant: ergo ut virtus actiua aliqua, &c. Simili ratiocinationis genere in Dialectica lib. 8. tract. 2. cap. 2. ostendi repugnare trinitatem creatam: qua vna natura creata tribus realiter distinctis identificetur: quare tam repugnare arbitror concursum immediatum alicuius

alicuius creaturæ se sola, & absque consortio causæ primæ, quam in creatis mysterium triados repugnat.

3. Confirmatur primò: si Deus solum medio aliquo Angelo superioris ordinis à se producto effectus creaturarum cognosceret, aut decerneret; eosque immediatè intentionaliter non attingeret, eius voluntas, & intellectus imperfectionis expertes esse non possent: ergo si solum mediis causis creatis à se productis eorum effectus producit, & immediatè eos physicè non attingit, eius omnipotentia imperfectioni obnoxia non esse non poterit. Confirmatur secundò: si Deus solum esset in tempore, & loco mediis creaturis ab eo vtroque productis, & non immediatè, & intime perfectè æternus, immensulque non esset: ergo similiter si Deus effectus causarum secundarum solum mediis ipsis causis à se productis operaretur, & non immediatè, & proximè, perfectè quidem omnipotens non erit. Equidem non conspicio, cur Deus per essentiam immediatè ubique esse debeat, & per potentiam etiam immediatè ubique esse non debeat? Argumenta Durandi ferè nullius momenti sunt, & à P. Suarez, Hurtado, & aliis in præsentia rectè solvuntur: si quæ verò difficultatem continent, decursu tractatus à nobis explicabuntur.

CAPVT II.

An causa prima, & secunda eadem actione concurrant?

4. **A**ssero primò: Causa prima, & causa libera secundæ eadem numero actione concurrunt: ita Doctores omnes nostræ Scholæ: & apertè suadetur: quia actio causæ liberæ à Deo immediatè dependet, & producitur, vti contra Durandum ostendimus: at non per aliam actionem à se distinctam: ergo per se ipsam. Minor probatur, quia actio illa distincta à Deo profecta libertatem actionis creatæ euertit: siquidem more reliquarum actionum actione creaturæ, quam velut terminum respicit, prior natura esset; & cum ea essentialiter connexionem haberet: qua ratione physica prædeterminatio, aut prærequisita causæ necessariæ ad operandum libertatem adimunt. Tum sic: actio causæ liberæ per se ipsam essentialiter à Deo producitur, & dependet: ergo per eam Deus eius terminum immediatè producit? Consequentia probatur: tum quia ideo per actionem illam liberam causam creatam eius terminum producit, quia ipsamet actio à causa creatâ immediatè producitur: ergo, &c. Tum quia eo ipso, quòd vnio aliqua seipsa essentialiter alicui extremo vnietur, nequit illud extremum alteri, ad quod terminatur, immediatè non vnire: ergo eo ipso, quod actio libera creaturæ se ipsa essentialiter producat à Deo, nequit non denominare Deum producentem terminum, ad quem ipsa terminatur.

5. Obiicies primò: vna, & eadem actio oriri nequit ab agentibus specie diuersis: at causa prima, & secunda, agentia specie diuersa sunt. Secundò: vna indiuisibilis actio nequit esse immanens, & transiens; vitalis, & non vitalis: at actio Dei, qua aliquid ad extra operatur, est

non vitalis, & transiens; & actio libera creaturæ circa eundem effectum est immanens, & vitalis. Ad primum respondeo, negato antecedenti: quia non magis differunt specie duo agentia, quàm agens, & effectus: at vna indiuisibilis actio agens, & effectum essentialiter respicit tanquam reciproca vtriusque relatio: ergo etiam duo agentia specie diuersa essentialiter respicere, ab illiusque prodire poterit: id quod expressè docet S. Thom. 2. part. quæst. 185. art. 3. ad 2. *vna actio non procedit à duobus agentibus* (supple totalibus vnus ordinis:) *sed nihil prohibet, quòd vna, & eadem actio procedat à primo, & secundo agente.* Ad secundum: vna eademque actio potest esse immanens, & transiens; vitalis, & non vitalis respectu diuersorum agentium: haud aliter ac vnus, idemque voluntatis actus respectu diuersorum obiectorum; amor & odium; efficax, & inefficax; gaudium, & desiderium esse potest.

Assero secundò: causa secunda necessaria, & causa prima distinctis realiter actionibus concurrunt. Probatur, quia Deus effectum causæ necessariæ, eiusque actionem voluntate absoluta, & efficaci decernit: at ea voluntas ab actione creaturæ realiter distinguitur, vt compertum est: & aliunde est partialis actio, qua Deus transfunderetur operatur: sicut voluntas efficax Dei terminata ad existentiam Angeli, actio creatiua Angeli partialis, & inadæquata est, vt lib. 5. tract. 2. ostendam: igitur actio Dei circa effectum causæ necessariæ ab actione causæ necessariæ circa eundem effectum distinguitur. Obiicies primò: actio causæ necessariæ dependet, & producitur à causa prima: est enim aliquid, & sine Deo factum est nihil: at non per aliam actionem: ergo per se ipsam: ac proinde est actio non minus causæ primæ, quàm secundæ. Minor perspicua est: quia actionis non datur actio: aliàs daretur processus in infinitum. Obiicies secundò ex P. Hurtado in præsentia: si actio Dei in eius voluntate absoluta, & efficaci circa effectum, & operationem causæ primæ necessariæ consisteret, actio Dei esset quædam prædeterminatio physica, qua Deus causam secundam ad operandum prædeterminaret: siquidem actionem creaturæ natura antecederet, & aliunde cum ea essentialiter connexionem haberet.

Ad primum respondeo: in primis, quatenus dari possit actionis necessariæ actio etiam respectu eiusdem agentis fusè ostendimus infra, cum de creatione egerimus. Deinde transeat, actionis non dari actionem ab eodem agente: quia aliàs fortè daretur processus in infinitum: sicut enim prima actio seipsa immediatè ab agente egredi nequit, tametsi eius actio sit: cur secunda ab eo immediatè egrediatur, & non potius per aliam tertiam, & sic sine fine? At actionis datur actio à diuerso agente, eo quod actio vnus agentis alterius agentis terminus esse possit: haud secus ac cognitio, quæ respectu sui obiecti cognitio est, respectu alterius cognitionis obiectum est: atque adeò per aliam cognitionem cognosci potest. Ad secundum respondeo, illud eodem modo militare, siue actio Dei in eius voluntate absoluta efficaci sita sit, siue non: siquidem ea voluntas, esto actio Dei non sit, cum actione causæ creatæ essentialiter connectitur, eamque natura antecedit: cur igitur prædeterminatio quædam censenda non est? Rursus: Deus in omnium sententia